

Hr Kalle Laanet
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie: 2.01.2024 nr 8-3/11-1

Meie: 1.03.2024 nr 1-14/RE/1540-1

Seisukoht autoriõiguse seaduse väljatöötamise kavatsuse kohta

Aitäh võimaluse eest kaasa rääkida autoriõiguse seaduse muudatuste ettevalmistamisel. Tartu Ülikooli intellektuaalse omandi õiguse professor Aleksei Kelli on enda ettepanekud seaduse muutmiseks esitanud 7. veebruaril k.a ning mina rektorina toetan neid igati.

Käesolevas kirjas rõhutan veel eraldi, et Tartu Ülikooli jaoks on eriti oluline, et autoriõiguse seaduses saaks tänapäeva vajadustele vastavalt reguleeritud võimalus vajalikus mahus loovutada või litsentseerida ka autori isiklikke õigusi.

Ülikoolile kui tööandjale lähevad autoriõiguse seaduse alusel üle töölepingu alusel oma otseste tööülesannete täitmise korras loodud teoste varalised õigused (AutÕS § 32 lg 1). Isiklike õiguste üleminek kehtiva seaduse alusel ei ole võimalik. Samas on ülikoolil selleks, et tänapäeval tavapäraseks saanud koosloomeprotsessis teoseid edasi arendada, vaja teostada teatud mahus ka autori isiklikke õigusi, st lisada teostele teiste autorite teoseid, teoseid muuta või neid oma äranägemisel avalikustada. Et sellest probleemist üle saada, seavad praktikas teadus- ja arendustegevuse tellijad tihti tingimuse, et lisaks töö tulemuste varaliste õiguste kasutusloale tuleb anda ka isiklike õiguste ainulitsents seaduses lubatud maksimaalses mahus ja ulatuses. See konstruktsioon on väga levinud ja sellise sõnastusega projekte esitavad ka mainekad advokaadibürood. Samas kuna ainulitsentsi andmine on sisuliselt sarnane õiguste loovutamisega, siis ei pruugi selline praktika olla kooskõlas isiklike õiguste võõrandamatuse põhimõttega ega seega seaduslik.

Nagu öeldud, siis praegu kehtiv autoriõiguse seaduse paragrahv 32, mille kohaselt lähevad autori varalised õigused tööülesannete täitmise käigus loodud teosele üle tööandjale, ei arvesta varaliste õiguste ja isiklike õiguste teostamise koosmõju. Kuna autoriõiguse seaduses puudub regulatsioon, mis võimaldaks autori isiklikke õigusi teistel isikutel kasutada, siis riskerib ülikool oma töötajate poolt tööülesannete täitmise käigus loodud teoseid edasi kasutades töötaja isiklike õiguste rikkumisega ning sellest tuleneva võimaliku vastutusega.

Võimalikeks lahendusteks võiks olla kas teatud autori isiklike õiguste viimine isiklike õiguste kataloogist varaliste õiguste kataloogi või seadusega antav võimalus autoril oma tahteavaldusega

isiklike õiguste teostamisest loobuda või anda nõusoleku oma isiklike õiguste teostamiseks teise isiku poolt.

Tartu Ülikooli jaoks on väga oluline, et autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu koostamisel leiaks lahenduse ka eespool kirjeldatud probleem.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Asser

rektor, professor

Aliis Liin

737 5664, aliis.liin@ut.ee